

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ЕКОЛОГІЇ
КАФЕДРА ЛІСОВОГО ТА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

спеціальностей

НЗ “Садово-паркове господарство”

Н4 “Лісове господарство”

денної і заочної форм навчання

Житомир – 2025

Укладачі: Сірук Ю.В. канд. с.-г. наук, доцент, канд. біол. наук, доцент Швець М.В., доктор с.-г. наук, професор Андреєва О.Ю., PhD, ст. викладач Сірук І.М., канд. с.-г. наук, доцент Турко В.М., канд. с.-г. наук, доцент Матковська С.І., канд. с.-г. наук, доцент Марков Ф.Ф.

Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей НЗ “Садово-паркове господарство” і Н4 “Лісове господарство” денної і заочної форм навчання. Житомир: Поліський національний університет. 2025. 34 с.

У методичних рекомендаціях подано основні вимоги щодо написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей НЗ “Садово-паркове господарство” і Н4 “Лісове господарство” денної і заочної форм навчання у Поліському національному університеті. У методичних рекомендаціях відповідно до державних стандартів України пояснюється структура написання кваліфікаційної роботи, наводяться її основні розділи. Розкривається послідовність збору, обробки та узагальнення матеріалу дослідження за обраною темою, порядок підготовки і публікації наукових робіт, підготовки презентації та доповіді на захисті. Видання буде необхідним для здобувачів вищої освіти даних спеціальностей.

Рецензенти:

Завідувачка кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету, доктор екон. наук, професор Малюга Н.М.

Директор комунального підприємства «Зеленбуд» Житомирської міської ради Волокіта О.В.

Директор філії «Київське лісове господарство» ДП «Ліси України», Голова товариства лісівників Житомирської та Київської областей Зарічний В.Г.

Методичні рекомендації розглянуті та рекомендовані до друку:

- на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства, протокол № ____ від _____ р.
- на засіданні навчально-методичної комісії факультету лісового господарства та екології протокол № ____ від _____ р.
- на засіданні вченої ради факультету лісового господарства та екології, протокол № ____ від _____ р.

З М І С Т

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ	6
3. ЗМІСТ І СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	7
4. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	12
5. ПЕРЕВІРКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ НА УНІКАЛЬНІСТЬ	14
6. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	16
7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	18
ДОДАТКИ	21

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей НЗ “Садово-паркове господарство” і Н4 “Лісове господарство” денної і заочної форм навчання» визначають вимоги до змісту і структури кваліфікаційних робіт, їх оформлення і порядку захисту, розроблені на підставі Положення про кваліфікаційні роботи у Поліському національному університеті та Положення про організацію освітнього процесу у Поліському національному університеті.

Згідно до “Положення про кваліфікаційні роботи у Поліському національному університеті” **кваліфікаційна робота** – є самостійним теоретико-прикладним дослідженням, яке виконується здобувачем вищої освіти на завершальному етапі фахової підготовки. Кваліфікаційна робота є однією з форм виявлення теоретичних і практичних знань, умінь застосовувати їх для розв'язання конкретних наукових та/або практичних завдань. За кожною спеціальністю на певному рівні вищої освіти виконання кваліфікаційної роботи визначається відповідним стандартом вищої освіти та освітньо-професійною програмою.

Кваліфікаційна робота на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти має передбачати самостійне розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми у певній сфері, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов, із застосуванням теоретичних положень і методів науки.

Кваліфікаційна робота формується за сукупністю наукових публікацій здобувача вищої освіти за темою дослідження. У кваліфікаційній роботі **не допускається академічного плагіату, фальсифікації та списування**. Наукові публікації і кваліфікаційна робота здобувачів вищої освіти підлягають розміщенню в інституційному репозитарії Університету.

Кваліфікаційна робота є самостійною роботою студента, яка виконана відповідно до вимог освітньо-професійної програми (ОПП) випускника закладу вищої освіти. Вона відображає рівень професійної підготовки випускника, його здатності виконувати виробничі функції і типові задачі фахової діяльності. Це самостійна робота, у процесі якої здобувач освіти закріплює і розширює свої теоретичні знання, поглиблено вивчає й розробляє одну з проблем зі свого фахового спрямування, опановує методи самостійного дослідження на виробництві, діяльність якого повинна надавати можливість інформаційного забезпечення обраної теми.

У процесі виконання випускної кваліфікаційної роботи студент, відповідно до кваліфікаційних вимог, повинен виявити знання загальнотеоретичних, професійно-орієнтованих спеціальних дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання лісового і садово-паркового господарства; вміння використовувати нормативні документи, самостійно добирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до цілей дослідження; вміння використовувати системний підхід до розгляду проблем, виявляти закономірності і тенденції у розвитку спеціальності; вміння

здійснювати розрахунки, розробляти наукові висновки і конкретні пропозиції щодо вдосконалення управління реальним досліджуваним об'єктом; вміння працювати з текстом, його редагувати, дотримуватись норм оформлення текстів відповідно до існуючих стандартів, а також презентувати результати досліджень; вміння і навички формулювання та опису проблем лісового і садово-паркового господарства.

Кваліфікаційна робота бакалавра є оригінальним, завершеним дослідженням та містить сукупність результатів, положень, ***що виносяться на публічний захист***, на підставі якого Екзаменаційна комісія (ЕК) вирішує питання про присвоєння випускнику відповідного освітнього ступеня з видачею диплома державного зразка – звичайного чи з відзнакою.

2. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Формат	Роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату A4 (210×297 мм)
Інтервал	Міжрядковий інтервал 1,5
Шрифт	Times New Roman, розмір шрифту - 14 pt
Поля	Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 25 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм
Нумерація сторінок	Сторінки нумеруються арабськими цифрами, з дотриманням наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи. Нумерація сторінок починається з 2-ї сторінки. Номер сторінки проставляється у правому верхньому куті
Нумерація розділів і підрозділів	Розділи і підрозділи роботи нумеруються арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення змісту роботи. Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою
Формули та рисунки	Формули та рисунки розміщують безпосередньо після посилання на них у тексті роботи. Нумеруються формули та рисунки арабськими цифрами в межах розділу. Номер формули (рисунка) складається з номера розділу та порядкового номера формули (рисунка), відокремлених крапкою. Формула, що нумерується, наводиться посередині нового рядка (нумерація – з правого боку в дужках). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, якщо вони не пояснювалися в тексті, слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Номер рисунка, назва та пояснювальні підписи розміщуються під рисунком
Таблиці	Таблицю розміщують безпосередньо після посилання на неї у тексті роботи або на наступній сторінці. Кожна таблиця повинна мати тематичний заголовок, що відображає її зміст. Нумерація таблиць здійснюється арабськими цифрами в межах розділу. Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою
Посилання на використані джерела	Посилання на використані джерела зазначаються порядковим номером згідно їх переліку у квадратних дужках, наприклад: [7, с. 35], що означає 7 – номер джерела із списку літератури; с. 35 – сторінка з даного джерела, з якої наведено конкретну інформацію; [10] – 10 – джерело із списку літератури, з якого наведено узагальнену інформацію
Додатки	Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б. У матеріалах додатків допускається використання шрифту розміром не менше 10 pt та одинарного міжрядкового інтервалу.

3. ЗМІСТ І СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти виконується українською мовою у вигляді спеціально підготовленої праці на правах рукопису в твердій палітурці та в електронній формі.

Структура кваліфікаційної роботи:

- ✓ титульний аркуш;
- ✓ анотація українською і англійською мовами;
- ✓ зміст;
- ✓ перелік умовних позначень (за необхідності);
- ✓ основна частина (три розділи);
- ✓ висновки і пропозиції (рекомендації);
- ✓ список використаних джерел;
- ✓ додатки.

Кожен з цих елементів, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки. Титульний аркуш кваліфікаційної роботи оформлюється згідно форми (додаток 5).

Анотація кваліфікаційної роботи подається державною та англійською мовами. В анотації мають бути стисло представлені основні результати дослідження та практична цінність роботи. В анотації також вказуються: прізвище та ініціали здобувача вищої освіти; тема кваліфікаційної роботи; освітній ступінь, на який претендує здобувач; спеціальність (шифр і назва); найменування закладу вищої освіти; місто, рік. Для забезпечення тематичного пошуку кваліфікаційної роботи в анотації наводяться ключові слова відповідною мовою. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту роботи і відображати тематику дослідження. Кількість ключових слів становить 5-15. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок через кому в алфавітному порядку. Обсяг анотації – 1 сторінка.

Зміст кваліфікаційної роботи повинен містити назви всіх структурних елементів із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок. Назви структурних елементів у змісті і тексті роботи мають бути тотожними. Перелік умовних позначень, символів, одиниць вимірювання, скорочень подається за необхідності у вигляді окремого списку. Додатково їх пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні. Скорочення слів проводиться згідно ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила».

Основна частина кваліфікаційної роботи включає:

- ✓ вступ;
- ✓ розділи роботи;
- ✓ висновки.

Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи становить не менше 18 сторінок.

У вступі подається загальна характеристика кваліфікаційної роботи, зокрема: актуальність теми дослідження; мета і завдання роботи; предмет та об'єкт дослідження; методи дослідження (із зазначенням конкретного застосування кожного методу); перелік публікацій автора за темою дослідження; практичне значення отриманих результатів; структура та обсяг роботи. Обсяг вступу становить 2 сторінки.

Актуальність теми (обсягом до 0,5 стор.) визначається шляхом критичного аналізу та порівнювання з широким колом подібних попередніх досліджень з урахуванням необхідності застосування нових наукових підходів до її аналізу та узагальнення, виходячи з національних інтересів України. Обґрунтовують значимість досліджень, представлених у кваліфікаційній роботі, для лісового і садово-паркового господарства або інших споріднених галузей народного господарства.

Мета і завдання дослідження визначаються на основі актуальності обраної теми та з визначенням кінцевого результату роботи. Сукупність усіх завдань має дати уявлення про те, що необхідно зробити для досягнення мети. Кожне поставлене завдання має бути вирішено та описано в роботі у вигляді аналізу та висновків, рекомендацій (за наявності). Головними словами у формулюванні мети є дієслова в неозначеній формі (розробити, напрацювати, описати, здійснити, вирішити, розкрити, тощо) або відповідні віддієслівні іменники (дослідження, опис тощо). Оскільки мета – це поняття ширше, ніж завдання, тут часто вживають означення: системний, комплексний, всебічний (комплексне дослідження, всебічне вивчення), монографічний. Мету доцільно формулювати так, щоб у ній проглядалася головна думка наукової розробки, а у визначенні завдань не доводилося іншими словами повторювати вже сказане. Завдання потрібно не лише правильно й чітко сформулювати, але й викласти їх у певному порядку, послідовно розгортаючи програму дій науковця та викладу основної частини кваліфікаційної роботи. Спостереження показують, що в наукових дослідженнях зазвичай формуються чотири групи завдань: перша група завдань може бути пов'язана з розглядом стану досліджуваної проблеми в теорії та практиці, розкритті теоретичних аспектів досліджуваної проблеми; друга група – спрямована на чіткіше окреслення предмета й об'єкта вивчення; третя група – безпосередній аналіз досліджуваної проблеми та формулювання уточненого і конкретизованого завдання з урахуванням аналізу проблеми; четверта – узагальнюючі, підсумовуючі.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. Об'єкт – уся сукупність зв'язків, відношень різних аспектів теорії та практики проблеми, яка є джерелом інформації, необхідної для дослідника. Здобувач вивчає процеси, явища, які пов'язані з базою дослідження, впливають на її функціонування та потребують вивчення.

Предмет дослідження – конкретне завдання (проблема), що потребує вирішення, міститься в межах об'єкта дослідження але є вужчим, ніж сам об'єкт. Визначення теми, об'єкта, предмета й мети дослідження є нерозривним процесом.

Методи та методики дослідження. Подається перелік використаних методів дослідження або досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх потрібно не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дає змогу пересвідчитись у логічності та прийнятності вибору саме цих методів. Здобувач може використовувати відомі методики для розрахунку певних показників, проведення опитувань але необхідно вказати чиї саме методики були використані у кваліфікаційній роботі і для чого.

Наукова новизна одержаних результатів. Дається короткий виклад нових наукових положень (рішень), запропонованих студентом особисто. Необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (уперше отримано, удосконалено, дістало подальший розвиток). Кожне наукове положення чітко формулюють, підкреслюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої новизни. Сформульоване наукове положення повинно читатися і сприйматися легко й однозначно, чітко розкриваючи сутність. Формулюючи положення наукової новизни можна вживати такі вирази: «уперше формалізовано...», «розроблено методичні підходи, що відрізняється від...», «доведено залежність між...», «досліджено реакцію... і показано...», «доопрацьовано метод», «уточнено...» тощо.

Практичне значення одержаних результатів. Подаються відомості про використання результатів дослідження або рекомендації щодо можливого їх застосування. Це можуть бути нові способи, технології, форми, методи, проектні рішення, тобто те нове, що дає виконана дипломна кваліфікаційна робота для діяльності організації, удосконалення певного процесу із зазначенням ступеня готовності до використання або масштабів використання.

Апробація результатів дослідження. Подаються відомості про участь студента у міжнародних, всеукраїнських та вузівських науково-практичних конференціях, круглих столах та інших науково-комунікативних заходах, на яких оприлюднено результати досліджень, викладених у кваліфікаційній роботі. Необхідно зазначити назву, місто та термін проведення заходу у якому здобувач брав участь.

Публікації. Наводиться інформація про опубліковані студентом наукові праці за темою дипломної кваліфікаційної роботи. Зазначається кількість наукових праць опублікованих у наукових фахових виданнях, у матеріалах науково-практичних конференцій та інших публікаціях. Окрім цього, у квадратних дужках робиться посилання із зазначенням номерів цих публікацій у переліку використаних джерел кваліфікаційної роботи автора. Обов'язковою вимогою є наявність не менше двох публікацій за темою кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти (в т.ч. не менше однієї одноосібної) у матеріалах конференцій або однієї наукової статті у збірниках, які включені у перелік фахових видань України.

Структура і обсяг роботи. Перераховують усі структурні елементи кваліфікаційної роботи з обов'язковим зазначенням повного обсягу роботи. Вказують загальну кількість додатків, рисунків, таблиць, кількості найменувань

у списку використаних джерел. Наприклад: *Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (40 найменувань) та 9 додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 55 сторінок комп'ютерного тексту, містить 9 таблиць, 9 графіків і 9 рисунків.*

У розділах роботи має бути викладено зміст власних досліджень здобувача вищої освіти, зроблено посилання на його праці. Список цих праць має міститися у списку використаних джерел. У разі використання наукових результатів, ідей та матеріалів інших авторів у тексті роботи повинні бути посилання на публікації даних авторів. Кваліфікаційна робота має бути викладена у науковому стилі з використанням усталених термінів. Не допускається художній чи публіцистичний стиль. Слід уникати надто складних словесних конструкцій, не допускати надмірної описовості, необґрунтованих тверджень і висловів, повторів думок. Розділи **кваліфікаційної роботи можуть поділятися на підрозділи**. У кінці кожного розділу доцільно формулювати висновок (до одного абзацу) зі стислим викладом наведених у розділі результатів, що дає змогу вивільнити основну сутність проведених досліджень. Розділи роботи повинні мати бібліографічні посилання на літературу, що дає змогу аналізувати власні дані й порівнювати їх із даними інших дослідників.

Надрукований текст повинен бути чітким, чорного кольору. Щільність тексту – однакова по всій роботі. Заголовки структурних частин роботи друкуються великими літерами напівжирним шрифтом симетрично відносно тексту сторінки. Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) напівжирним шрифтом з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовка не ставиться. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, то їх розділяють крапкою.

Сторінки роботи мають бути пронумеровані арабськими цифрами. Нумерація має бути наскрізною від титульного аркуша до останньої сторінки, включаючи всі ілюстрації та додатки. Позначення сторінок кваліфікаційної роботи починається зі «ВСТУПУ». Першою сторінкою кваліфікаційної роботи рахують титульний аркуш. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу, використовуючи номер розділу і порядковий номер підрозділу, між якими ставиться крапка. У кінці номера підрозділу має стояти крапка, наприклад: «1.2.» (другий підрозділ першого розділу), після якої в тому ж рядку друкують заголовок підрозділу. Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти, діаграми) і таблиці необхідно розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або ж на наступній сторінці. Таблиці нумерують послідовно у межах розділу (за винятком таблиць, поданих у додатках). Для цього в правому верхньому куті над заголовком таблиці розміщується надпис: *Таблиця 1.1* (перша таблиця першого розділу) без крапки. Якщо таблиця не вміщується на одній сторінці, над її продовженням на наступній сторінці подається надпис: *Продовження табл. 1.1*. Формули в роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули в круглих дужках,

наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу). Ілюстрації. Текст може доповнюватися ілюстративним матеріалом у вигляді графіків, діаграм, схем тощо. Зміст ілюстрацій має допомагати кращому розкриттю теми, наочно ілюструвати думки автора, відтак у тексті на кожную з них має бути посилання з коментарем. Підпис під ілюстрацією зазвичай містить такі основні елементи: найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис. »; порядковий номер ілюстрації пишеться арабськими цифрами та без знака номера (№); тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного; експлікацію (легенду) – пояснення деталей рисунку, позначених на ілюстрації цифрами тощо. Тематичний заголовок ілюстрації розміщують після нумераційного і друкують напівжирним шрифтом. За необхідності далі наводять пояснювальні дані (експлікацію).

Висновки наводять до розділів і роботи в цілому. Висновки розділів містять результати дослідження, одержані у відповідному розділі. У загальних висновках стисло викладаються найважливіші результати кваліфікаційної роботи, вказуються проблеми, для розв'язання яких можуть бути застосовані результати дослідження. Обсяг висновків (загальних) становить 1-2 сторінки.

Практичне значення роботи виражають у **пропозиціях (рекомендаціях)**, які розміщують окремим пунктом після висновків.

Список використаних джерел формується здобувачем освітнього ступеня за вибором одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті; в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків; у хронологічному порядку. Бібліографічний опис списку використаних джерел оформлюється відповідно до вимог Національного стандарту України 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (додаток 6). Список використаних джерел у кваліфікаційній роботі має налічувати **не менше 40 найменувань**. Вони мають бути сучасними за останні 15-20 років, якщо це не класична література. Слід уникати використання літературних джерел опублікованих російською мовою.

Додатки оформлюються як продовження кваліфікаційної роботи і розміщуються після списку використаних джерел. До додатків може включатися допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття кваліфікаційної роботи: проміжні формули і розрахунки; таблиці допоміжних статистичних даних; протоколи та акти випробувань, впровадження; ілюстрації допоміжного характеру; інші матеріали. На кожний додаток має бути посилання у тексті роботи.

4. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Порядок виконання кваліфікаційної роботи містить такі етапи:

- ✓ вибір теми;
- ✓ постановка мети, визначення завдань, об'єкту, предмету та методів дослідження, формування змісту роботи;
- ✓ проведення дослідження за обраною темою, підготовка наукових публікацій, викладення тексту роботи згідно з її структурою;
- ✓ формування висновків та пропозицій, складання списку використаних джерел, оформлення роботи згідно встановлених вимог;
- ✓ подання наукових публікацій та кваліфікаційної роботи керівнику;
- ✓ усунення зауважень, доопрацювання роботи;
- ✓ складання відгуку на роботу, перевірка відповідності електронної версії кваліфікаційної роботи рукопису;
- ✓ рецензування роботи;
- ✓ подання роботи із супроводжуючими документами (завданням на роботу, відгуком керівника, рецензією на роботу) та науковими публікаціями за відповідною тематикою на випускову кафедру;
- ✓ проведення попереднього захисту кваліфікаційної роботи на засіданні випускової кафедри.

Здобувач вищої освіти обирає тему кваліфікаційної роботи із **орієнтовного переліку тем** (додатки 2, 3), який розробляє випускова кафедра з урахуванням: вимог освітньо-професійної програми підготовки фахівців, галузевого стандарту вищої освіти; власного досвіду керівництва кваліфікаційними роботами; напрямків наукових досліджень та професійних інтересів науково-педагогічного складу кафедри, замовлень і рекомендацій виробничих підприємств, науково-дослідних інститутів, галузевих міністерств і відомств тощо. Окремі теми кваліфікаційних робіт можуть бути запропоновані здобувачами з відповідним обґрунтуванням доцільності їх розробки. Як правило, дані теми пов'язані з науково-дослідною роботою здобувачів на кафедрі або їх професійною діяльністю (для здобувачів заочної форми навчання). Тематика кваліфікаційних робіт розглядається на засіданні випускової кафедри і затверджується наказом ректора університету. Для здобувачів освітнього ступеня бакалавра теми кваліфікаційних робіт затверджуються, як правило, у п'ятому семестрі підготовки фахівців.

Після затвердження теми кваліфікаційної роботи здобувач освітнього ступеня разом із керівником складає індивідуальний **план виконання роботи у вигляді «Завдання на кваліфікаційну роботу»** (додаток 4). Завдання на кваліфікаційну роботу повинно містити: тему роботи, предмет, об'єкт, методи та інформаційну базу дослідження, перелік питань, які потрібно розробити, а також календарний план виконання роботи. Завдання на кваліфікаційну роботу підписує керівник роботи, здобувач вищої освіти і затверджує завідувач випускової кафедри.

Згідно затвердженого плану роботи здобувач вищої освіти проводить дослідження за обраною темою, результати якого оприлюднює у вигляді наукових публікацій. **Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти кількість наукових публікацій має становити не менше двох, у тому числі одноосібних – не менше однієї.** Рекомендований обсяг однієї тези наукової доповіді становить 1-3 сторінки друкованого тексту. За сукупністю наукових публікацій здобувача викладається текст кваліфікаційної роботи.

Керівник кваліфікаційної роботи консультує здобувача вищої освіти на всіх етапах виконання роботи, контролює процес проведення дослідження та оформлення отриманих результатів. Ознайомившись із матеріалами роботи, формулює зауваження і рекомендації щодо покращення її якості. Складає відгук на завершену та оформлену кваліфікаційну роботу. Здійснює перевірку відповідності електронної версії кваліфікаційної роботи рукопису (під час передачі її на кафедру). Консультує у процесі підготовки доповіді та презентаційних матеріалів, контролює їх відповідність результатам дослідження, наведеним у роботі.

Кваліфікаційна робота підлягає рецензуванню. Рецензувати роботу можуть наукові та науково-педагогічні працівники (з науковим ступенем) закладів вищої освіти, провідні спеціалісти підприємств, організацій та установ. Рецензія має містити: характеристику актуальності теми й практичної цінності результатів дослідження; відповідність змісту роботи меті й завданням; висновок про переваги й недоліки розкриття теми; зауваження до оформлення, стилю роботи; оцінку роботи за національною шкалою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і висновок про можливість її допуску до захисту перед екзаменаційною комісією; посаду рецензента, його підпис і дату (додаток 8).

У визначений рішенням випускової кафедри термін, але не пізніше, ніж за два тижні до захисту кваліфікаційної роботи, здобувач вищої освіти подає на випускову кафедру: кваліфікаційну роботу, оформлену згідно встановлених вимог, у друкованому й електронному вигляді (у форматі PDF з можливістю копіювання); супроводжуючі документи до роботи (завдання на роботу, відгук керівника (додаток 7), рецензію на роботу) наукові публікації, які містять основні результати за темою дослідження.

З метою підвищення якості кваліфікаційної роботи проводиться її попередній захист на засіданні випускової кафедри. За результатами попереднього захисту ухвалюється рішення про рекомендацію кваліфікаційної роботи до захисту перед екзаменаційною комісією або її доопрацювання. У разі позитивного рішення кафедри **кваліфікаційна робота перевіряється на академічний плагіат.**

5. ПЕРЕВІРКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ НА УНІКАЛЬНІСТЬ

У системі запобігання академічного плагіату Поліського національного університету в якості критерію оригінальності текстів використовується показник рівня оригінальності у відсотках, отриманих за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат і зменшений на відсоток правомірних запозичень.

Назва файлу з академічним текстом вказується латиницею за зразком відповідно до виду роботи: для кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти: Kovalenko_SP_KR_H3_2025, тобто «Прізвище_Ініціали_кваліфікаційна робота_шифр спеціальності_рік захисту». За кошти Університету (безоплатно для учасників освітнього процесу Університету) один раз здійснюється перевірка остаточного варіанту академічних текстів. Повторна перевірка усіх видів робіт учасників освітнього процесу Університету здійснюється за кошти авторів.

Перевірка кваліфікаційних робіт, повернутих на доопрацювання, що засвідчено у відповідному рішенні або висновку здійснюється працівниками бібліотеки. Повторна експертиза робіт здійснюється лише один раз. У випадку виявлення порушень академічної доброчесності під час повторної експертизи робота відхиляється без права доопрацювання та не допускається до захисту, що фіксується у відповідному акті, довідці, рішенні або висновку. Адміністрування, координування та моніторинг роботи із перевірки академічних текстів на наявність текстових збігів / ідентичності / схожості та ознак плагіату здійснюється співробітниками бібліотеки Університету під керівництвом адміністратора Системи.

За 10 робочих днів до захисту автор-здобувач вищої освіти подає остаточний варіант рукопису роботи відповідальній за перевірку на наявність збігів / ідентичності / схожості особі від кафедри разом із заявою щодо згоди автора на перевірку роботи та її завантаження у Систему, заповненою за встановленим зразком та засвідченою підписом автора. У разі відмови автора від підписання заяви робота не приймається на перевірку. На перевірку подаються електронна та друкована версії остаточного варіанту рукопису роботи. Остаточний варіант друкованої версії роботи засвідчується підписом керівника на титульному аркуші. Відповідальна особа звіряє ідентичність друкованої та електронної версій роботи шляхом перевірки випадково обраних сторінок обох версій.

У разі виявлення неспівпадіння друкованої та електронної версій відповідальна особа повідомляє про це керівника, надіславши сповіщення на його e-mail, та повертає роботу здобувачу вищої освіти. Переконавшись в ідентичності друкованої та електронної версій роботи, відповідальна особа протягом 2-х робочих днів з моменту отримання роботи завантажує остаточний варіант роботи у Систему. Під час завантаження роботи відповідальна особа вказує у Системі керівника відповідної роботи, що дає керівникові доступ через e-mail до результатів перевірки роботи. Завантаживши роботу, відповідальна особа здійснює перевірку на наявність збігів / ідентичності / схожості за

допомогою відповідного програмного забезпечення. Протягом 3-х робочих днів з моменту отримання звіту результатів перевірки роботи керівник здійснює експертну оцінку роботи з урахуванням звіту подібності та робить висновок щодо дотримання академічної доброчесності (зокрема щодо наявності / відсутності у роботі академічного плагіату та/або спроб приховування запозичень, підмін символів тощо), а також про відсоток оригінальності роботи. У разі потреби автор надає керівнику обґрунтування правомірності виявлених у роботі запозичень.

Згідно наказу ректора “Про внутрішню систему запобігання та виявлення академічного плагіату” (№ 131/од від 08.09.2021) визнати відсутність плагіату / самоплагіату та наявність допустимого відсотка оригінальності одними з основних критеріїв допуску до захисту і опублікування кваліфікаційних робіт. ***Установити гранично допустимі відсотки оригінальності академічних текстів для кваліфікаційних робіт не менше 50 % оригінальності.*** Роботи перевіряються у системі StrikePlagiarism.

Виявлені у тексті роботи запозичення вважаються правомірними, якщо вони є:

- власними назвами (індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об’єктів, у т.ч. найменуваннями установ, назвами праць, які досліджувалися у творі, бібліографічними посиланнями на джерела та ін.);
- усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань;
- належним чином оформлені цитуваннями;
- самоцитуванням (фрагментами тексту, що належать автору роботи, опубліковані або оприлюднені в електронній формі ним у інших працях), якщо воно допускається редакційною політикою видання.

Після чого кваліфікаційна робота і наукові публікації здобувача освітнього ступеня розміщуються в ***інституційному репозитарії*** Університету. Якщо кваліфікаційна робота отримує негативну оцінку, авторові надається можливість її доопрацювати у встановлені терміни. Після доопрацювання роботи здобувач вищої освіти подає її на випускову кафедру, яка повторно розглядає роботу. У випадку надання негативного відгуку керівником роботи або негативної рецензії остаточне рішення про допуск (або недопущення) кваліфікаційної роботи до захисту перед екзаменаційною комісією приймає випускова кафедра.

6. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Відповідно до календарних етапів здобувач має подавати роботу частинами на перегляд, а у встановлений графіком кінцевий термін подати завершену кваліфікаційну роботу науковому керівникові для підготовки відгуку. Для цього здобувач зобов'язаний:

- опрацювати літературні джерела і скласти план роботи;
- зібрати фактичний матеріал;
- опрацювати фактичний матеріал із застосуванням методів наукового дослідження;
- написати перший варіант тексту, подати його на ознайомлення науковому керівникові;
- усунути недоліки та доопрацювати остаточний варіант тексту,
- оформити кваліфікаційну роботу відповідно до вимог;
- подати роботу науковому керівнику та отримати відгук;
- подати роботу на кафедру.

Перелік документів, що подаються до захисту роботи

№ з/п	Назва документа
1	Кваліфікаційна робота у твердій палітурці
2	Кваліфікаційна робота в електронній формі
3	Завдання на кваліфікаційну роботу
4	Відгук наукового керівника
5	Рецензія
6	Висновок кафедри про дипломну роботу
7	Заява-згода на перевірку у системі StrikePlagiarism (додаток 9)
8	Документ системи StrikePlagiarism
9	Рішення комісії про допустимий рівень схожості
10	Ксерокопії опублікованих статей, тез
11	Доповідь
12	Ілюстративний матеріал (мультимедійна презентація)

У разі позитивного відгуку наукового керівника, кваліфікаційну роботу допускають до попереднього захисту. До попереднього захисту допускаються здобувачі, які успішно склали заліково-екзаменаційну сесію, завершили практику та захистили звіт, підготували кваліфікаційну роботу. Попередній захист кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні випускової кафедри, на якому проводиться оцінювання готовності кожної роботи щодо її змісту і форми та виноситься рішення про допуск до захисту. Дата, час і процедура попереднього захисту визначається випусковою кафедрою. **Обов'язковою умовою допуску до захисту є апробація результатів наукових досліджень**, висвітлених у кваліфікаційній роботі, у вигляді доповідей на конференціях та опублікування матеріалів (тез, статей) у збірниках наукових праць.

Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи – це формування здобувачем вищої освіти доповіді та презентаційних матеріалів за результатами дослідження, наведеними у роботі.

Доповідь – це стислий виклад основних положень роботи з акцентуванням уваги на практичну цінність отриманих здобувачем результатів. Зміст доповіді повинен містити посилання на презентаційний матеріал. Презентаційний матеріал розробляється здобувачем вищої освіти, як правило, у програмі Microsoft PowerPoint (рекомендований обсяг – до 10 слайдів). Ілюстративний (рисунки, схеми, графіки, фото-, відеоматеріал) і табличний матеріал повинні бути основою презентацій та відображати основні положення кваліфікаційної роботи. Доповідь і презентаційний матеріал погоджуються із керівником роботи.

Для проведення публічного захисту кваліфікаційних робіт ***щорічно створюється екзаменаційна комісія з кожної спеціальності усіх форм навчання.*** Екзаменаційна комісія діє протягом календарного року. До складу екзаменаційної комісії входять голова комісії та члени комісії. Голова комісії призначається ректором Університету з числа провідних фахівців підприємств, вчених наукових установ, науково-педагогічних працівників інших закладів вищої освіти. Члени екзаменаційної комісії призначаються з числа науково-педагогічних працівників кафедри (обов'язкова присутність гаранта освітньої програми), які мають науковий ступінь, та провідних фахівців підприємств із відповідних спеціальностей. Персональний склад членів екзаменаційної комісії затверджується ректором Університету не пізніше, як за місяць до початку роботи комісії. Терміни проведення публічного захисту кваліфікаційних робіт визначаються навчальними планами підготовки фахівців та графіком освітнього процесу. Порядок організації захисту кваліфікаційних робіт, критерії оцінювання компетентностей здобувачів вищої освіти під час захисту розробляються випусковою кафедрою.

Публічний захист кваліфікаційних робіт проводиться на засіданні екзаменаційної комісії за участю не менше половини членів комісії.

До початку захисту кваліфікаційних робіт випускова кафедра подає до екзаменаційної комісії виконану здобувачем вищої освіти кваліфікаційну роботу із записом на ній висновку про допуск роботи до захисту; відгук керівника роботи; рецензію на роботу; інші матеріали, які характеризують практичну цінність роботи. Для розкриття змісту кваліфікаційної роботи здобувачу освітнього ступеня надається до 10 хвилин.

Демонстрація презентаційних матеріалів здійснюється із застосуванням, як правило, мультимедійного проектора. Після доповіді здобувач відповідає на запитання членів екзаменаційної комісії. З дозволу голови екзаменаційної комісії запитання можуть поставити всі присутні на захисті. Секретарем екзаменаційної комісії зачитується відгук керівника і рецензія на роботу.

Завершується захист роботи відповіддю здобувача вищої освіти на висловлені зауваження.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Результати публічного захисту кваліфікаційних робіт **оцінюються за 100-бальною шкалою**, шкалою ECTS та національною шкалою.

Таблиця відповідності 100-бальної шкали та шкали ECTS показує, що оцінка A (відмінно) відповідає 90-100 балам, B (дуже добре) – 82-89 балам, C (добре) – 75-81 балам, D (задовільно) – 64-73 балам, E (достатньо) – 60-63 балам, а оцінки FX (незадовільно з можливістю повторного складання) та F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням) – балам нижче 60, а саме 35-59 та 0-34 балів відповідно. рівня підготовки здобувачів вищої освіти, а також про присвоєння їм кваліфікації та видачу документів про вищу освіту приймається ЕК на закритому засіданні.

Змістовні аспекти роботи: актуальність обраної теми дослідження; спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій; відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням; широта і адекватність методологічного та діагностичного апарату; наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем; рівень обґрунтування запропонованих рішень; ступінь самостійності проведення дослідження; грамотність мови викладення роботи та її загальне оформлення. Якість захисту роботи: уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження; здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди; загальний рівень підготовки студента; володіння культурою презентації. Основні критерії оцінювання подані в додатку 10.

Основні умови одержання оцінки

Відмінно (90 – 100 балів). Кваліфікаційна робота повністю відповідає усім вимогам вищої школи до змісту, оформлення, доповідь логічна і стисла, проголошена вільно, зі знанням справи, відзив і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів ЕК правильні і стислі: актуальність теми та відповідність висвітленого в роботі матеріалу темі дослідження; теоретичний, методичний рівень роботи загалом та її практичне значення; базування аналітичної частини роботи на фактичних матеріалах діяльності підприємств, роботи установ та організацій; вміння автора глибоко дослідити практичні ситуації на конкретних прикладах, унікаючи висновків і пропозицій загального характеру; вміння автора стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати дослідження, застосовуючи сучасну термінологію, уникати загальних слів, мовних штамів, стилістичних і граматичних помилок, бездоказових тверджень, повторень, дослівного переписування літературних джерел невинновданого збільшення обсягів роботи за рахунок другорядних матеріалів; використання чинних законодавчо-нормативних актів, новітніх наукових публікацій, актуального статистичного матеріалу; наявність новаторських підходів до вирішення досліджуваної проблеми; наявність творчих здобутків у вигляді конкретних рекомендацій, пропозицій; загальне оформлення роботи (відповідність вимогам щодо оформлення, обсягу роботи, охайності та грамотності тощо); новизна має практичне значення, доповідь логічна і стисла,

проголошена вільно, зі знанням справи, відзив і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів ЕК правильні і стислі.

Добре (75 – 89 балів). Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру: в теоретичній частині поверхнево проаналізовано літературні джерела, недостатньо використані інформаційні джерела підприємства (організації) на базі якого проводилося дослідження, мають місце окремі зауваження в рецензії, доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ЕК в основному правильні, оформлення роботи в межах вимог.

Задовільно (60 – 74 балів). Тема кваліфікаційної роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру, нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має характер запозичення, у розрахунковій частині переважають елементи описовості, інформаційні матеріали не завжди ілюструють висновки, пропозиції, що містяться в третьому розділі, недостатньо обґрунтовані, рецензія і відзив містять окремі зауваження, доповідь зроблена без використання презентації, не всі відповіді на запитання членів ЕК правильні або повні. Є зауваження щодо оформлення кваліфікаційної роботи.

Незадовільно (до 59 балів). Нечітко сформульована мета кваліфікаційної роботи та завдання дослідження. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних вітчизняних та зарубіжних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхнево або взагалі відсутній. Заходи, що пропонуються, не впливають з аналізу, носять декларативний характер. Оформлення роботи не відповідає вимогам, наведених у рекомендаціях. Відсутні матеріали презентації. Відповіді на запитання членів ЕК неточні або неповні.

Робота до захисту не допускається, якщо вона представлена науковому керівникові на перевірку, або на будь-який подальший етап проходження з порушенням термінів, встановлених регламентом кафедри, написана на тему, яка не затверджена наказом Поліського національного університету, виконана із суттєвими запозиченнями інформаційного матеріалу, оформлення роботи не відповідає вимогам вищої школи і зміст роботи не розкрито. Рішення екзаменаційної комісії про остаточну оцінку захисту кваліфікаційної роботи приймається відкритим голосуванням (звичайною більшістю голосів членів комісії, котрі брали участь у засіданні) на засіданні екзаменаційної комісії та ґрунтується на рецензіях, відгуку наукового керівника, доповіді й відповідях студента в процесі захисту. Результати захисту кваліфікаційної роботи визначають оцінками „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”.

У випадку, якщо здобувач не з'явився на засідання екзаменаційної комісії для захисту кваліфікаційної роботи, у протоколі зазначається, що він не атестований у зв'язку з неявкою на засідання ЕК.

Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на засідання ЕК з поважної причини, що підтверджується відповідними документами, йому може бути встановлений дистанційний метод захисту або ж інша дата захисту кваліфікаційної роботи під час роботи ЕК.

Здобувач вищої освіти, який отримав незадовільну оцінку за захист кваліфікаційної роботи, відраховується з Університету та отримує академічну довідку встановленого зразка.

У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, ЕК встановлює, чи може здобувач вищої освіти подати на повторний захист ту ж роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену випусковою кафедрою, у наступному навчальному році.

ЗАВІДУВАЧУ

кафедри лісового та
садово-паркового господарства
(ПІБ, посада і ступінь звідувача)
(ПІБ здобувача вищої освіти)

ЗАЯВА

Прошу Вашого дозволу виконувати кваліфікаційну роботу на кафедрі
лісового і садово-паркового господарства на тему :

і призначити науковим керівником

_____.

Дата

Підпис здобувача освіти

ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ СПЕЦІАЛЬНІСТЬ НЗ “САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО”

Аналіз біоекологічних особливостей та декоративних властивостей сортів роду Ірис (*Iris* L.) в умовах КП «Зеленбуд».

Аналіз складу дендрофлори та композиційної будови ботанічного саду Поліського національного університету.

Аналіз сучасного стану та перспективи реконструкції зелених насаджень у Шодуарівському парку м. Житомира.

Використання декоративних рослин на об'єктах комплексної зеленої зони м. Житомира.

Використання представників роду Магнолія в складі дендрофлори України та особливості їх розмноження і використання в озелененні (на прикладі насаджень Поліського національного університету).

Досвід створення та використання вертикального озеленення, живоплотів, декоративних угруповань на прикладі міста.

Зимові сади в спорудах різного функціонального призначення (ЗВО, дитячі садки, школи, кінотеатри, театри).

Композиційні основи створення та утримання насаджень загального користування (парків, скверів, вуличних).

Композиційні основи формування лісопаркових ландшафтів.

Композиційні особливості створення та формування моносадів і садів безперервного цвітіння.

Ландшафтна організація експозиційних ділянок (у ботанічних садах, дендропарках).

Ландшафтна організація та технологічні особливості влаштування садів на дахах.

Аналіз озеленення та благоустрою спеціалізованих шкіл, ліцеїв, коледжів на прикладі.

Особливості використання альпінаріїв для ландшафтного облаштування території

Особливості використання асортименту декоративних рослин у композиції садово-паркових об'єктів.

Особливості композицій експозиційних ділянок (у ботсадах, скверах, парках, створення моносадів, садів безперервного цвітіння).

Особливості ландшафтного облаштування центральної площі міста

Особливості формування декоративних насаджень спеціального призначення.

Передпроектне вивчення і аналіз території, який включає інвентаризацію насаджень на об'єктах різного функціонального призначення.

Ефективність біологічного захисту троянд в умовах закритого ґрунту.

Ефективність застосування біологічних препаратів у захисті хризантем від альтернаріозу.

Розвиток борошнистої роси троянд та стійкість сортів проти збудника хвороби.

Обмеження розвитку збудників грибних хвороб хвойних декоративних рослин (певного роду) за використання фунгіцидів.

Проектні пропозиції реконструкції парку.

Проектні пропозиції реконструкції скверу.

Проектні пропозиції озеленення та благоустрою території присадибної ділянки.

Проектні пропозиції озеленення та благоустрою дошкільного навчального закладу.

Проект озеленення та благоустрою території промислового підприємства.

Аналіз дендрофлори парку (скверу).

Дослідження екологічної пластичності декоративних рослин в умовах міста.

Особливості творення та вирощування рослинного матеріалу для декоративного садівництва.

Оцінювання газонних покриттів за біолого-екологічними та декоративними особливостями.

Вирощування рослин в контейнерній культурі в умовах закритого ґрунту.

Проектні пропозиції озеленення внутрішнього простору.

Методи вегетативного розмноження *Picea pungens* “Glauca”, особливості, порівняльна характеристика.

Видовий склад та життєвий стан внутрішньоквартальних зелених насаджень та перспективи його покращення.

Урбоекологічний та ландшафтний аналіз основних факторів, що впливають на озеленення та благоустрій території об'єкту.

Ознаки фізіологічних порушень у розвитку основних квіткових рослин на зріз при вирощуванні у спорудах закритого ґрунту.

Вимоги троянди до температурного режиму при вирощуванні в оранжереях.

Садіння і догляд за рослинами тюльпанів при вигонці на зріз у закритому ґрунті.

Хвороби і шкідники гербери у закритому ґрунті.

Садіння і догляд за рослинами лілії при вигонці на зріз у закритому ґрунті.

Планування оформлення квітника у обраній зоні громадського відпочинку на прикладі.

Аналіз видового складу найголовніших хвороб бульб, цибулин, кореневищ квітково-декоративних рослин.

Бактеріальні хвороби декоративних рослин у зелених насадженнях міста.

Видовий склад та поширення хвороб і шкідників каштану кінського в умовах міських насаджень.

Фітопатогени роду *Rhododendron*: видовий склад, поширення та вплив на рослин.

Фітопатогени роду *Vuxus*: видовий склад, поширення та вплив на рослин у Поліському регіоні.

Домінантні комахи-фітофаги декоративних рослин: шкодочинність, поширення, заходи боротьби (на прикладі Житомирської області)

ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ СПЕЦІАЛЬНІСТЬ Н4 “ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО”

Стан природного поновлення та використання його у лісовідновленні.
Лісовідновлення на зрубках.
Оцінка стану природного поновлення під наметом деревостанів.
Вплив просторових параметрів лісосіки при суцільних рубках на успішність природного поновлення.
Аналіз ефективності заходів по сприянню природному відновленню деревостанів.
Проект покращення якісного складу лісових насаджень.
Проект лісівничих та організаційних заходів щодо поліпшення ландшафтів лісопаркової частини лісів зеленої зони.
Досвід створення лісових культур.
Організація рубок формування і оздоровлення лісів.
Організація рубок головного користування.
Організація заходів по поліпшенню санітарного стану.
Проект реконструкції малоцінних молодняків.
Проект рубки переформування.
Аналіз придатності ділянок лісосічного фонду до застосування несучільних способів рубок головного користування.
Проект очищення лісосік від порубкових решток.
Порівняння стійкості чистих і мішаних деревостанів.
Порівняння стійкості природних і штучних деревостанів.
Товарна структура деревного запасу лісосічного фонду.
Товарна структура деревного запасу, що вибирається під час рубок формування і оздоровлення.
Особливості росту та продуктивність деревостанів.
Потенційна продуктивність лісових ділянок.
Порівняння продуктивності та стійкості чистих і мішаних деревостанів.
Аналіз лісогосподарської діяльності.
Підвищення біологічної продуктивності лісостанів.
Аналіз захворювання лісових насаджень кореневою губкою.
Вплив лісогосподарських заходів на стан захворювання лісових насаджень кореневою губкою.
Оцінка ефективності біотехнічних споруд (годівниці, солонці, підгодівельні майданчики) для копитних у лісових угіддях Полісся.
Просторово-часова активність сарни європейської (*Capreolus capreolus*) за даними фотопасток: методика обліку та управлінські висновки.
Вплив підгодівлі на зимову виживаність дикого кабана (*Sus scrofa*) в умовах різної сніговості.
GIS-картування оселищ і коридорів міграції лося (*Alces alces*) та пропозиції щодо зонування мисливських угідь.

Популяційні показники зайця-русака (*Lepus europaeus*) за даними лінійних маршрутів і фактори, що їх визначають.

Моніторинг водоплавної дичини на заплавах річок: оцінка чисельності, мисливський прес та режими охорони.

Роль хижаків (вовк, лисиця, єнотовидний собака) у регулюванні чисельності дрібної дичини: аналіз трофічних зв'язків і менеджмент.

Відновлення тетерука (*Lyrurus tetrix*): оцінка придатності біотопів і заходи підвищення успішності розмноження.

Економічна оцінка мисливського господарства лісгоспу: доходи, витрати та сценарії підвищення рентабельності.

Вплив санітарних і вибіркового рубок на доступність кормової бази для копитних у борах і суборах.

Наслідки африканської чуми свиней (ASF) для мисливського менеджменту: протиепізоотичні заходи і сценарне планування відстрілу.

Оцінка ефективності штучних гніздівель і укриттів для фазанів та сірої куріпки в агролісоландшафтах.

Антропогенний вплив (дороги, рекреація, браконьєрство) на просторову структуру угідь та поведінку диких тварин.

Інвазивні види в мисливських угіддях (американська норка, єнотовидний собака): методи контролю та вплив на аборигенну фауну.

Використання безпілотних літальних апаратів для обліку копитних і оцінки стану біотопів: порівняння з традиційними методами.

Продуктивність соснових насаджень у борах і суборах: порівняння модальних та еталонних корінних деревостанів.

Вплив інтенсивності проріджувань на середній приріст і запас насаджень

Оцінка стану та продуктивності насаджень.

Моніторинг санітарного стану насаджень: поширення ослаблення, сухостою та шкідників у соснових лісах Полісся.

Ефективність різних схем змішування порід (сосна-дуб, сосна-береза, дуб-граб) для стійкості до кліматичних стресів.

Оцінка рекреаційного навантаження на міські ліси: зонування, стежкова мережа та заходи з мінімізації впливу.

Порівняння штучного та природного лісовідновлення дубових насаджень: приживлюваність, зімкнутість і догляд.

Патогенез та динаміка розвитку опенька осіннього.

Патогенез та динаміка розвитку поперечного раку дуба.

Хвороби молодняків соснових насаджень.

Фітосанітарний стан насаджень.

Видовий склад та екологічні особливості фітопатогенів.

Інвазія ясеневої смарагдової златки в насадженнях за участю ясена.

Видовий склад та поширення комах-фітофагів у лісах.

Гриби-ксилотрофи та їх вплив на лісові насадження.

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет лісового господарства та екології
Кафедра лісового та садово-паркового господарства
Спеціальність НЗ “Садово-паркове господарство”
(Спеціальність Н4 “Лісове господарство”)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(ПІБ, посада і ступінь звідувача)

Дата затвердження

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

1. Тема кваліфікаційної роботи _____,
затверджена наказом № _____ від _____.

2. Термін подання роботи: _____.

3. Предмет дослідження – _____.

4. Об'єкт дослідження – _____.

5. Методи дослідження – _____.

6. Інформаційна база дослідження: _____.

7. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити).

_____.

8. Перелік графічного матеріалу: _____.

9. Дата видачі завдання: _____.

Керівник роботи

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Завдання прийняв

до виконання

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН РОБОТИ

№ з/П	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітка

Здобувач вищої освіти

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник роботи

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

« ____ » _____ р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лісового господарства та екології
Кафедра лісового та садово-паркового господарства

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

УДК _____
(індекс)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(тема роботи)

(шифр і назва спеціальності)

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи

(прізвище, ім'я, по батькові)

(науковий ступінь, вчене звання)

Житомир – (рік)

Висновок кафедри _____

за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри _____

№ __ від «__» року

Завідувач кафедри _____

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

«__» року

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти _____ захистив
(прізвище, ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Коваленко С.П. (Тема роботи). – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.
Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю _____. – Поліський національний університет, Житомир, 20__р.

Ключові слова :

ANNOTATION

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ (за необхідності)

ВСТУП

Актуальність дослідження.

Мета дослідження.

Завдання досліджень.

Об'єкт дослідження.

Предмет дослідження.

Матеріали та методи досліджень.

Перелік публікацій автора за темою дослідження:

Практична роль одержаних результатів.

Зміст та обсяг кваліфікаційної магістерської роботи.

ВИКЛАД ОСНОВНОЇ РОБОТИ (РОЗДІЛИ)

ВИСНОВКИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
До трьох авторів	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири і більше авторів	Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агроєкол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с.
За редакцією	Сталий розвиток сільських територій : монографія / за ред. Т. Зінчук, Ю. Раманаускаса. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 421 с.
Частина видання	
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5-15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.
Статті з періодичних видань	Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка</i> . 2013. Вип. 148. С. 31-34.
Електронні ресурси	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика: підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: http://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2017).
Законодавчі документи	Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).
Періодичні видання	Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i> . 2013. № 10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).

ВІДГУК
керівника кваліфікаційної роботи
на роботу здобувача вищої освіти

*(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої
освіти)*

на тему:

Актуальність теми.

Відповідність виконаної роботи виданому завданню.

Короткий огляд змісту роботи (із зазначенням самостійних розробок студента).

Найважливіші теоретичні та практичні результати роботи.

Інші питання, які характеризують професійні якості студента.

Загальний висновок (про можливість допуску роботи до захисту на засіданні ЕК).

Керівник роботи

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

« ____ » _____ р

Поліський національний університет
Факультет лісового господарства та екології

Р е ц е н з і я

на кваліфікаційну роботу студента ОС «Бакалавр» _____ форми
навчання

*(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої
освіти)*

на тему:

1. Характеристика актуальності теми й практичної цінності результатів дослідження.
2. Відповідність змісту роботи меті й завданням.
3. Висновок про переваги й недоліки розкриття теми.
4. Зауваження до оформлення, стилю роботи.

ВИСНОВКИ

Рецензент:

(вчений ступінь, звання, посада)

(підпис)

(П.І.Б.)

“ _____ ” _____ р.

Завідувачу кафедри
лісового та садово-
паркового господарства

(ПІБ завідувача)

ЗАЯВА

Я, _____
(ПІБ повністю)
студент групи _____
(шифр групи)
спеціальності _____

_____ (назва спеціальності)
освітнього ступеня підготовки «Бакалавр»
(бакалавр, магістр)
даю згоду на перевірку моєї роботи (тез доповідей, статей, кваліфікаційної роботи) на наявність академічного плагіату.

Я оповіщений (а) про використання системи виявлення текстових збігів / ідентичності / схожості в роботах здобувачів вищої освіти та надаю свою згоду на обробку та збереження моєї роботи (тез доповідей, статей, кваліфікаційної роботи) у базі даних університету та системі антиплагіатної перевірки.

Робота для перевірки на наявність академічного плагіату надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел мають відповідні посилання.

З діючим Положенням про академічну доброчесність, запобігання та виявлення плагіату в Поліському національному університеті, згідно з яким виявлення плагіату у роботі є підставою для відмови у допуску до захисту, ознайомлений (а).

Дата

Підпис здобувача освіти

Оціночний лист захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи

№	Критерій	Опис (що перевіряємо)	Максимальна кількість балів
А. Зміст і наукова якість			
1	Актуальність, мета, завдання, об'єкт/предмет	Чіткість і логічність постановки дослідження	10
2	Огляд літератури	Повнота, сучасність, коректні цитати, оформлення списку літератури, посилання	10
3	Методологія	Обґрунтованість, відтворюваність; статистика/ГІС/польові методи	12
4	Дані та аналіз	Якість даних, коректність обробки, візуалізації, інтерпретації	14
5	Результати й обговорення	Новизна/цінність, зіставлення з літературою, обмеження	10
6	Висновки і практична значущість	Відповідність меті, конкретність рекомендацій	4
Разом А			60
В. Оформлення			
7	Структура, мова, стиль	Грамотність	6
8	Таблиці/рисунки/додатки	Нумерація, підписи, читабельність	4
9	Бібліографія	Повнота, DOI/URL, єдність стилю	5
Разом В			15
С. Захист			
10	Презентація (10 хв)	Логіка слайдів, інфографіка, тайм-менеджмент	8
11	Усне подання	Чіткість, термінологія, впевненість	7
12	Відповіді на запитання	Глибина розуміння, захист рішень, критичність	10
Разом С			25
ПІДСУМОК			100